

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/38/2022
Identifikačné číslo spisu:	6721202599
Dátum vydania rozhodnutia:	18.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6721202599.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej v spore žalobcu Technická univerzita vo Zvolene, so sídlom Ul. T. G. Masaryka 24, Zvolen, IČO: 00 397 440, právne zast. JUDr. Miroslavom Abelovským, advokátom so sídlom Tehelná 189, Zvolen, proti žalovanému J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T., podnikajúci pod obchodným menom Ján Belička - BELSPOL, s miestom podnikania Hronská 1037/27, Sliač, IČO: 14 444 275, právne zast. AK Dlhopolec s.r.o., so sídlom Nám. SNP 27, Zvolen, IČO: 36 867 306, o určenie neplatnosti prevodu majetku na základe kúpnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 15Cb/8/2021, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Cob/53/2022-264 zo dňa 30. júna 2022, takto

rozhodol:

Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 15Cb/8/2021-219 zo dňa 22.2.2019 žalobu v prvom výroku zamietol, druhým výrokom rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Žalobca žiadal určiť, že prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti - pozemku parcela KN-E evidovaná na mape určeného operátu parc. č. XXX, druh pozemku ostatné plochy a o výmere 4945 m², nachádzajúce sa v kat. úz. X., obci T. okres O., zapísaného na OÚ Zvolen, katastrálny odbor, evidovaného na liste vlastníctva č. XXX, na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 29.1.2021 medzi Technickou univerzitou vo Zvolene ako predávajúcim a J. - BELSPOL ako kupujúcim je neplatný.

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že celý proces nakladania s majetkom verejnoprávných inštitúcií bol dodržaný a v podstate tento nebol žalobcom ani žalovaným namietaný, formálne podmienky predaja nepotrebného majetku splnené boli. Taktiež bola dodržaná primeraná cena, vychádzajúca zo všeobecnej hodnoty majetku podľa osobitného predpisu, pričom znalecký posudok z 11.11.2019 stanovil všeobecnú hodnotu majetku, ktorý verejnoprávna inštitúcia mala záujem previesť ako nepotrebný nehnuteľný majetok. K výške primeranej ceny sa vyjadrovali tak akademický senát, ako aj správna rada a tiež rektor. Mali vedomosť o výške ceny

a nehnuteľnosť sa nachádzala v blízkosti sídla žalobcu, preto pokiaľ by boli pochybnosti o neprimeranosti, prípadne podhodnotenej výške všeobecnej hodnoty, nič nebránilo žalobcovi ako objednávateľovi dať si vyhotoviť ďalší znalecký posudok, ktorým by mohol obe ceny porovnať. Žalobcovi tiež nič nebránilo zistiť si cenu obdobných pozemkov v danej lokalite v uvedenom čase. Pokiaľ žalobca takto nepostupoval, pričom v uvedenom období nemal žiadne pochybnosti o stanovení primeranej ceny, nie je možné, aby následne po podpísaní kúpnej zmluvy a po podaní návrhu na vklad poukazoval na „indície“, ktoré bližšie nekonkretizoval a v dôsledku ktorých až koncom apríla 2021 a v máji 2021 požiadal ďalších dvoch znalcov o určenie všeobecnej hodnoty nepotrebného nehnuteľného majetku, ktorý už bol prevedený na základe platne uzatvorenej kúpnej zmluvy zo dňa 29.1.2021. Teda v čase, keď zadával požiadavky na ďalších dvoch znalcov, už žalobca nebol vlastníkom spornej nehnuteľnosti.

To, že následne došlo zo strany žalobcu k spochybňovaniu primeranosti ceny predmetu prevodu nemôže byť podľa súdu prvej inštancie dôvodom na neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorá bola uzatvorená v súlade s ustanoveniami zákona o nakladaní s majetkom verejnoprávných inštitúcií. Na základe týchto skutočností súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

4. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 43Cob/53/2022-264 zo dňa 30.6.2022 v prvom výroku odvolanie žalobcu odmietol. Druhým výrokom žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

5. Odvolací súd konštatoval, že z obsahu spisu vyplynulo, že žalobca si v konaní ako zástupcu zvolil advokáta JUDr. Miroslava Abelovského, ktorý advokáciu vykonáva samostatne (§ 12 ods. 1 písm. a) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov). Žalobca ako splnomocniteľ súhlasil, aby splnomocnenec - ním zvolený právny zástupca, ustanovil za seba zástupcu, a ak ich ustanoví viac, súhlasil, aby každý z nich konal samostatne. Pretože žalobca mal zástupcu so splnomocnením na celé konanie, ktorý mal elektronickú schránku aktivovanú na doručovanie, súd prvej inštancie rozsudok správne doručoval len zástupcovi žalobcu, a to do jeho elektronickej schránky, pričom rozsudok mu bol doručený dňa 01.04.2022. Žalobca podal proti vyššie uvedenému rozhodnutiu prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie.

6. Odvolací súd z predloženého spisu zistil, že dňa 14.4.2022 (čl. 236) bolo súdu prvej inštancie od právneho zástupcu žalobcu v elektronickej podobe doručené prostredníctvom Všeobecnej agendy podanie s predmetom „15Cb 8/2021 - odvolanie“, ktorým právny zástupca žalobcu predložil súdu odvolanie žalobcu zo dňa 11.4.2022. Prílohou tohto podania boli dva PDF súbory - (1) súbor „Odvolanie“, autorizovaný kvalifikovaným elektronickým podpisom R. (2) súbor s názvom „Substitučné plnomocenstvo. TU“, ktorý obsahoval substitučné splnomocnenie advokáta JUDr. Miroslava Abelovského pre R. Y., r.č. XXXXXX/XXXX, na podanie odvolania (elektronickým podaním) žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen zo dňa 22.02.2022 sp. zn. 15Cb/8/2021. Uvedené substitučné plnomocenstvo je datované dňom 14.4.2022 a podpísané JUDr. Abelovským. Ide o dokument zo zaručenej konverzie, ktorý je neoddeliteľne spojený s osvedčovacou doložkou

(§ 35 ods. 2 zákona o e-Governmente) . Odvolací súd zistil z Výsledku informatívneho overenia podpisov a pečatí v elektronickej správe, nachádzajúceho sa na čl. 238 spisu, že podanie Všeobecnej agendy a ani odvolanie nie sú podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom právneho zástupcu žalobcu, pričom oba sú podpísané platným kvalifikovaným elektronickým podpisom R., substitučnej zástupkyne splnomocneného právneho zástupcu žalovaného (pozn. dovolacieho súdu: správne malo byť

právneho zástupcu žalobcu).

Uviedol, že táto nie je advokátom, a preto je zastupovanie žalobcu ňou v tomto konaní vylúčené (§ 89 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok - ďalej aj „CSP“), okrem prípadov upravených v osobitnom zákone o advokácii. Konštatoval, že z okolností zrejme vyplýva, že R. Y. je zamestnankyňou právneho zástupcu žalobcu.

7. Ďalej uviedol, že podľa ustanovení zákona o advokácii, advokáta pri jednotlivých úkonoch môže zastúpiť okrem iného advokáta a advokátskeho koncipienta, aj iný zamestnanec advokáta (§ 16 ods. 2), avšak nie v celom rozsahu. Zastúpenie advokáta zamestnancom je limitované priamo v zákone o advokácii, ktorý nepripúšťa, aby odborný zamestnanec zastupoval klienta pred súdom, prokuratúrou alebo orgánom verejnej správy (§ 65 ods. 2 veta za bodkočiarkou). Odvolací súd mal za to, že zastupovanie klienta pred súdom je aj podpisovanie úkonov právnej služby vo veci samej adresovaných súdu, teda aj podpísanie odvolania, či už vlastnoručne alebo kvalifikovaným elektronickým podpisom. Uzavrel, že zákon neumožňuje, aby advokát substitučne splnomocnil svojho zamestnanca na podanie odvolania elektronickým podaním

bez toho, aby ho advokát priamo autorizoval. Zamestnankyňa právneho zástupcu žalobcu R. bola substitučným plnomocenstvom zo dňa 14.4.2022 splnomocnená, aby v jeho mene podala odvolanie elektronickým podaním proti rozsudku okresného súdu. Podpísanie odvolania pri jeho podaní na súd zamestnankyňou zástupcu žalobcu by nepochybne bolo zastupovanie klienta (žalobcu) pred súdom tak, ako to predpokladá ustanovenie zákona o advokácii.

8. Odvolací súd uzavrel, že podanie (odvolanie) bolo z elektronickej schránky právneho zástupcu doručené súdu bez kvalifikovanej autorizácie týmto právnym zástupcom, neobsahovalo základnú náležitosť podania v zmysle § 127 ods. 1 písm. e/ CSP. Požiadavka na podpis, ako náležitosť podania, je z podstaty veci požiadavka, aby išlo o podpis osoby, ktorá podanie robí. V danom prípade podaním bolo odvolanie sporovej strany, pričom podpis advokáta sa vyžaduje preto, aby advokát identifikoval seba, ako osobu oprávnenú v mene klienta kvalifikovane podať opravný prostriedok. Podľa odvolacieho súdu zamestnankyňa advokáta nebola oprávnená vykonať úkon právnej služby v podobe vypracovania a podania odvolania, nemôže preto ani svojím podpisom potvrdzovať obsah odvolania, ani identifikovať seba

ako osobu, ktorá odvolanie podáva. Z textu odvolania vyplýva, že toto malo byť vyhotovené priamo advokátom, ibaže ho advokát nepodpísal, teda neobsahovalo podstatnú náležitosť podania - podpis osoby, ktorá podanie vyhotovila. Podpis konajúcej osoby je základnou náležitosťou každého podania na súd (§ 127 ods. 1 písm. d/ CSP), pričom nedostatok podpisu

je pri písomnom vyhotovení odvolania odstrániteľný a súd na jeho odstránenie postupom podľa § 129 ods. 1 CSP vyzýva. Pre elektronické podania sa však aplikuje špeciálna úprava obsiahnutá v § 125 ods. 2 CSP, v zmysle ktorej súd na odstránenie takého nedostatku nevyzýva. Odvolací súd preto nebol oprávnený odstraňovať nedostatok podania odvolania výzvou

na doručenie odvolania autorizovaného právnym zástupcom odvolateľa, a uvedený nedostatok podania mohol právny zástupca žalobcu odstrániť iba do 10 dní, ak by odvolanie doručil

v listinnej podobe, alebo v elektronickej podobe autorizovanej podľa zákona č. 305/2013 Z.z., čo však právny zástupca žalobcu nedoručil.

9. Záverom uviedol, že elektronické podanie obsahovalo kvalifikovaný elektronický podpis zamestnankyne advokáta, ktorá však na takéto podpisovanie nemala zákonné oprávnenie.

Podľa odvolacieho súdu teda jej podpis preto nemôže odstrániť vadu podania spočívajúcu

v neprítomnosti podpisu právneho zástupcu na odvolaní. V prípade podaní vo veci samej,

a podaní z ktorých pre procesnú stranu vyplývajú zásadné procesné následky, umiestnením podpisu na podaní právny zástupca potvrdzuje obsah a správnosť podania, ktoré doručuje súdu v mene klienta. Túto zodpovednosť nemôže za neho vykonávať splnomocnený zamestnanec. Odvolací súd podporne poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky

sp. zn. I. ÚS 484/2019 z 11. februára 2020 a na rozhodnutie Ústavného súdu SR

I. ÚS 454/2001. Podľa odvolacieho súdu, nakoľko žalobca podal odvolanie prostredníctvom svojho

právneho zástupcu elektronicky bez podpisu (autorizácie), pričom v zákonnej lehote 10 dní od urobenia odvolania v elektronickej podobe bez autorizácie toto dodatočne nedoručil v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa zákona č. 305/2013 Z.z., tak odvolanie nemá náležitosť podľa § 363 CSP. Vzhľadom na to, že súd na odstránenie uvedeného nedostatku sporovú stranu nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP), a pre uvedený nedostatok (absencia podstatnej náležitosti podania - podpisu) nie je možné v odvolaní pokračovať, odvolací súd podľa § 386 písm. d/ CSP odvolanie žalobcu odmietol. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 396, § 262 ods.1 a § 255 ods.1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný.

10. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odôvodnil podľa ust. § 420 písm. f/ CSP. V dovolaní uviedol, že odmietnutie odvolania z dôvodov prezentovaných odvolacím súdom predstavuje nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým znemožnil žalobcovi uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Odvolaciemu súdu vytýkal, že tento založil dôvody odmietnutia odvolania na tvrdení, že podanie všeobecnej agendy a ani odvolanie neboli podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom právneho zástupcu žalobcu, ale boli podpísané elektronickým podpisom R. Y., ktorá nie je advokátom, ale zamestnancom právneho zástupcu.

S uvedeným názorom odvolacieho súdu dovolateľ nesúhlasí a má za to, že odvolací súd pri formulácii svojich záverov vychádzal z nesprávnej premisy, a to, že osoba, ktorú právny zástupca žalobcu dňa 14.4.2022 substitučne splnomocnil na podanie odvolania elektronickým podpisom - R., je zamestnancom právneho zástupcu. Uvádza, že toto tvrdenie nie je pravdivé, nakoľko medzi R. a právnym zástupcom žalobcu v čase podania predmetného odvolania neexistoval pracovný pomer, majúci za to, že v súdnom spise sa nenachádza taký dôkaz, ktorý by tomuto záveru odvolacieho súdu svedčil.

12. Namietal, že odvolací súd sa nesprávne vyporiadal s otázkou, čo treba rozumieť pod pojmom „zastupovanie klienta pred súdom“. Má za to, že z obsahu substitučného plnomocenstva zo dňa 1.4.2022, vyplýva, že ním právny zástupca žalobcu splnomocnil R. na podanie odvolania elektronickým podaním proti rozsudku súdu prvej inštancie.

Tvrdil, že na základe daného plnomocenstva bola R. splnomocnená výlučne na podanie odvolania, ktoré však ako úkon právnej služby osobne vypracoval a opatril svojim vlastnoručným podpisom samotný právny zástupca žalobcu. Vzhľadom na uvedené nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, že samotné podanie odvolania elektronickým podpisom malo napĺňať pojem „zastupovanie klienta pred súdom“.

13. Dovolateľ tvrdí, že z vlastnoručného podpisu advokáta na vypracovanom odvolaní v kontexte s udelenou plnou mocou a elektronickým zaslaním odvolania, nemožno dedukovať iný záver, než že odvolanie spísal a autorizoval advokát, a teda že boli zachované všetky náležitosti predpokladané právnymi predpismi (§ 125 ods. 2 CSP). Má za to, že je nepochybné, že vlastnoručný podpis v spojení s plnou mocou spoľahlivo identifikuje JUDr. Miroslava Abelovského, advokáta, ako osobu, ktorá úkon odvolania spísala a autorizovala, a že elektronicky podpis R. slúžil jedine a výlučne na to, aby bolo možné podanie odvolania po formálnej stránke považovať za riadne podaný a podpísaný dokument v elektronickej podobe tak, aby tento nebolo potrebné dopĺňať podľa ust. § 125 ods. 2 CSP. Vzhľadom na uvedené sa teda právny zástupca žalobcu pri úkone právnej služby (odvolaní) nedal zastúpiť iným subjektom, ale tento úkon (vyhotovenie odvolania) vykonal osobne. Úkonom právnej služby nie je podanie a doručenie odvolania na súd, ale jeho samotné vyhotovenie.

14. Na záver navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa ust. § 449 ods. 1 a nasl. CSP zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

15. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý mal za to, že argumentácia žalobcu obsiahnutá v jeho dovolaní nie je spôsobilá spochybniť argumentáciu odvolacieho súdu, ktorá je podľa žalovaného koherentná a presvedčivá. Dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie žalobcu zamietol ako nedôvodné, zároveň si uplatnil aj náhradu trov dovolacieho konania.

16. Dovolanie je Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

17. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom.

18. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae, teda odmietnutia spravodlivosti (obdobne napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/141/2017 z 30.8.2018). Medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu.

Pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces.

19. Závažné procesné pochybenie odvolacieho súdu malo podľa dovolacej argumentácie spočívať v nesprávnom vyhodnotení náležitostí odvolania, a to spôsobu jeho podpísania a odoslania.

20. Podľa ust. § 386 písm. d/ CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 363, ak pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať.

21. Podľa ust. § 89 ods. 3 CSP ak je strana zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. Ustanovenia osobitného predpisu o advokácii tým nie sú dotknuté.

22. Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizovanej podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (ods. 2).

23. Podľa § 127 CSP ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie a/ ktorému súdu je určené, b/ kto ho robí, c/ ktorej veci sa týka, d/ čo sa ním sleduje a e/ podpis.

24. Podľa § 16 ods. 1 až 3 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o advokácii“) advokát sa v rámci svojho poverenia môže dať zastúpiť iným advokátom. Pri

jednotlivých úkonoch môže advokáta zastúpiť advokátsky koncipient alebo aj iný zamestnanec advokáta. Zastupovanie podľa odsekov 1 a 2 nie je možné proti vôli klienta.

25. Podľa § 65 ods. 2 zákona o advokácii advokát je oprávnený odborných a iných zamestnancov poveriť vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb, ktoré robia samostatne; odborný zamestnanec nie je oprávnený zastupovať klienta pred súdom, prokuratúrou alebo orgánom verejnej správy.

26. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) orgán verejnej moci vykoná pri výkone verejnej moci autorizáciu elektronického podania alebo elektronického úradného dokumentu kvalifikovaným elektronickým podpisom vyhotoveným

s použitím mandátneho certifikátu alebo kvalifikovanou elektronickou pečatou, ku ktorým pripojí kvalifikovanú elektronickú časovú pečiatku, a to spôsobom podľa odseku 3. Osoba, ktorá nie je orgánom verejnej moci, vykoná autorizáciu elektronického podania,

a) ak sa podľa zákona podáva v elektronickej podobe a zákon neustanovuje iný spôsob autorizácie alebo ak je podľa osobitného predpisu náležitou podania vlastnoručný podpis

1. kvalifikovaným elektronickým podpisom alebo kvalifikovanou elektronickou pečatou,

2. použitím na to určenej funkcie informačného systému prístupového miesta a po úspešnej autentifikácii osoby ktorá autorizáciu vykonáva, zodpovedajúcej najmenej úrovni zabezpečenia "pokročilá" podľa osobitného predpisu, ak sa zabezpečí uvedenie tejto osoby ako odosielateľa elektronickej správy, nemennosť obsahu autorizovaného dokumentu do momentu uloženia

v elektronickej schránke adresáta, spojenie autorizovaného dokumentu s identifikátorom osoby odosielateľa a zachovanie väzby medzi nimi, ak to osobitný predpis nezakazuje alebo

3. uznaným spôsobom autorizácie, ak to osobitný predpis nezakazuje,

b) kvalifikovaným elektronickým podpisom, ktorého kvalifikovaný certifikát obsahuje minimálny súbor osobných identifikačných údajov reprezentujúcich jedinečným spôsobom fyzickú osobu podľa osobitného predpisu, a ktorý zahrnul do autorizácie aj kvalifikovanú elektronickú časovú pečiatku, ktorá určuje dátum a čas, po ktorom nastala autorizácia,

ak je podľa osobitného predpisu náležitou podania vlastnoručný podpis, ktorý musí byť úradne osvedčený.

27. Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 305/2013 Z.z. uznaný spôsob autorizácie je taký spôsob autorizácie, ktorý zabezpečuje spoľahlivú identifikáciu osoby, ktorá autorizáciu vykonala, a spoľahlivé zachytenie obsahu právneho úkonu, ktorý autorizovala, ako aj zhodu medzi autorizovaným právnym úkonom a právnym úkonom, ktorý osoba autorizovala. Uznaný spôsob autorizácie môže byť odlišný pre autorizáciu elektronického podania, pri ktorom sa vyžaduje vlastnoručný podpis, a elektronického podania, pri ktorom musí byť vlastnoručný podpis úradne osvedčený.

28. Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z.z., ak osobitný predpis na účely konania o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach osôb ukladá osobe povinnosť podať alebo doručiť orgánu verejnej moci návrh na začatie konania, žalobu, žiadosť, sťažnosť, vyjadrenie, stanovisko, ohlásenie alebo iný dokument alebo ak ju na ich podanie oprávňuje, považuje

sa táto povinnosť za riadne splnenú alebo toto oprávnenie za riadne využité podaním elektronického podania alebo doručením elektronického podania, ktoré je autorizované za podmienok podľa § 23 ods. 1. Ustanovením prvej vety nie sú dotknuté oprávnenia orgánu verejnej moci podľa osobitných predpisov požadovať odstránenie väd, doplnenie elektronického podania, odmietnuť prijatie elektronického podania alebo možnosť, či povinnosť orgánu verejnej moci nekonať alebo konanie zastaviť, ak je elektronické podanie neúplné. Elektronické podanie je podané jeho odoslaním do elektronickej schránky orgánu verejnej moci; na účely preukázania momentu odoslania sa použijú údaje z potvrdenia podľa § 5 ods. 8.

29. Pre podanie vo veci samej v elektronickej podobe zákonodarca v ust. § 125 ods. 2 CSP upravil, že ak je podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu, treba ho dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa

osobitného predpisu (zákon o e-Governmente), a ak sa dodatočne nedoručí súdu do 10 dní, na podanie sa neprihliada a súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Ak takéto podanie nie je autorizované podľa § 23 ods. 1 zákona o e-Governmente osobou, ktorá podľa obsahu toto podanie podala, pričom osoba ktorá ho podpísala kvalifikovaným elektronickým podpisom, na podpísanie takéhoto podania určeného súdu nebola oprávnená, súd pre nedostatok podpisu, ktorý je jednou zo základných náležitostí podania (§ 127 písm. e/ CSP), na doplnenie ktorého súd pri elektronickom podaní vzhľadom na špeciálnu úpravu v § 125

ods. 2 CSP nevyzýva, toto podanie odmietne.

30. Dovolací súd má za to, že úlohou odvolacieho súdu prv, než pristúpil k posudzovaniu dôvodnosti podaného odvolania z jeho vecnej stránky, bolo posúdenie, či odvolateľ splnil všetky zákonom vyžadované podmienky, ktoré odvolaciemu súdu umožnia odvolanie meritórne prejednať. V posudzovanej veci žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu

(jeho elektronickej schránky) podal proti meritórnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie vo forme elektronického súboru. Odvolanie bolo podané elektronicke z elektronickej schránky právneho zástupcu, a toto podanie bolo zaslané súdu vo formáte PDF súboru, avšak nebolo podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom advokáta.

Z výsledku informatívneho overenia podpisov a pečatí v elektronickej správe (č.l. 238)

je možné zistiť, že podanie Všeobecnej agendy a ani odvolanie nie sú podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom právneho zástupcu žalobcu. Oba tieto dokumenty

sú namiesto právneho zástupcu žalobcu podpísané platným kvalifikovaným elektronickým podpisom R. (č.l. 238 spisu) - substitučne zástupkyne splnomocneného právneho zástupcu žalobcu, ktorá nie je advokátom, ani koncipientom právneho zástupcu žalobcu ani jeho odborným zamestnancom. Skutočnosť, že odvolanie je podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom fyzickej osoby R. vyplýva

aj z uvedenia jej rodného čísla priradenému k informatívnemu overeniu kvalifikovaného elektronického podpisu. Z uvedeného nepochybne vyplýva, že odvolanie spolu s podaním všeobecnej agendy podala a podpísala R. ako fyzická osoba.

31. Z obsahu elektronického súdneho spisu vyplynulo, že dňa 19.4.2022 boli doň pridané dokumenty, podanie označené ako „Podanie z_PVS s predmetom_Všeobecná agenda_Odvolanie_od JUDr. Miroslav Abelovský advokát“, uvedené podanie obsahovalo text: Ako právny zástupca žalobcu: Technická univerzita vo Zvolení, sídlo: T.G. Masaryka 24, 960 01 Zvolen, IČO: 00 397 440, predkladám "Odvolanie žalobcu zo dňa 11.04.2022". JUDr. Miroslav Abelovský, advokát Zvolen, 14.04.2022, toto podanie bolo podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom R. Druhým dokumentom bolo „Dokument Odvolanie asice.“, ktorý bol rovnako autorizovaný, podpísaný kvalifikovaným elektronickým podpisom R., pričom dokument priložený ako príloha vo formáte pdf. bolo odvolanie. Tretí dokument označený ako „Dokument Substitučné plnomocenstvo_TU_asice.asice“. Obsahom tohto bol zoznam podpísaných dokumentov tvorených osvedčovacou doložkou zaručenej konverzie z listinnej podoby do novovzniknutého elektronického dokumentu a PDF súbor - substitučné plnomocenstvo, ktorým JUDr. Abelovský advokát splnomocnil R., tieto boli podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom I. oprávnenie 1042-14.04.2022 17:02:25, a počet podpísaných dokumentov bol 2.

32. Z ustanovení zákona o advokácii vyplýva, že advokáta pri jednotlivých úkonoch môže zastupiť okrem iného advokáta a advokátskeho koncipienta, aj iný zamestnanec advokáta (§ 16 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii) avšak nie v celom rozsahu. Zastúpenie advokáta zamestnancom je limitované už priamo v zákone o advokácii, ktorý nepripúšťa, aby odborný zamestnanec zastupoval klienta pred súdom, prokuratúrou alebo orgánom verejnej správy (§ 65 ods. 2 veta za bodkočiarkou).

33. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že v podanom dovolaní žalobca prostredníctvom právneho zástupcu uviedol, že „...súd pri formulácii svojich záverov vychádzal z nesprávnej premisy, a síce, že osoba, ktorú právny zástupca našej organizácie dňa 14.04.2022 substitučne splnomocnil na podanie odvolania elektronickým podpisom - p. R.

je zamestnancom právneho zástupcu našej organizácie. Toto tvrdenie pravdivé nie je keďže, medzi p. R. a právnym zástupcom našej organizácie v čase podania predmetného odvolania neexistoval pracovný pomer.“ Z uvedeného vyplýva, že právnym zástupcom bola dňa 14.04.2022 substitučne splnomocnená fyzická osoba (R. ktorá nie je advokátom ani advokátskym koncipientom a dokonca ani odborným zamestnancom právneho zástupcu žalobcu.

34. Dovolací súd tu dáva do pozornosti Nález Ústavného súdu SR III. ÚS 269/2022-30

zo dňa 12.3.2023 tento v ods. 17 až 20. a v ods. 22 až 25 uviedol,

17. Elektronické podpísanie a odoslanie dovolania je len technickým úkonom. Tak ako na spísanie dovolania však nemožno vidieť žiadny rozumný dôvod na to, aby sa bezpodmienečne trvalo na tom, aby tieto úkony, osobitne pri ich čas zaberajúcom nastavení v nie ideálnych podmienkach elektronizácie, vykonával výlučne advokát. Splnomocnenie udelené koncipientovi na podpísanie, či dokonca podpisovanie a odosielanie podaní je skôr spôsobom racionalizácie práce advokáta a určite nie cieľným obchádzaním procesnej povinnosti zastúpenia advokátom. Najvyšší súd však v tomto prípade uprednostnil doslovný jazykový výklad, ktorý nie je ústavne udržateľný, pretože je v rozpore s účelom § 429 CSP a v rozpore so systematickým a historickým výkladom.

Výklad, ktorý prijal najvyšší súd, je výsledkom formalizácie osobitných elektronických úkonov, ktorými boli nahradené dovtedy rozumne nekontrolovateľné úkony vlastnoručného podpisu, vloženia do obálky a odoslania zásielky na poštu či do podateľne súdu. Takáto formalizácia, ktorej výsledkom je spochybňovanie skutočnej vôle dovolateľa byť zastúpený advokátom a advokáta podať v jeho mene dovolanie, je ústavne neudržateľná. Ide o neprimeranú prísnosť a nevyváženosť medzi požiadavkami, ktoré sú kladené na dovolateľa, a jeho reálnymi úkonmi, ktorými sa ich snažil

s dostatočnou obozretnosťou naplniť. Na prvú otázku tak treba odpovedať kladne. Koncipient môže zastúpiť advokáta aj pri podaní dovolania, čo v tomto konkrétnom prípade znamená oprávnenie koncipientky elektronicky podpísať a elektronicky podať dovolanie, ak je na to splnomocnená.

18. Vo veci sťažovateľa však koncipientka nebola advokátkou splnomocnená osobitným splnomocnením či poverením na podpísanie dovolania sťažovateľa. Advokátka svoju koncipientku splnomocnila na prístup a dispozíciu s jej elektronickou schránkou. Preto je potrebné zodpovedať na druhú otázku, a to či je pri elektronickom podaní dovolania prostredníctvom elektronickej schránky advokáta postačujúce na podpísanie a podanie tohto elektronického podania koncipientom oprávnenie udelené advokátom koncipientovi podľa § 13 ods. 4 písm. g) bodu 1

v spojení s § 13 ods. 6 a 7 zákona o e-governmente na účely elektronickej komunikácie.

Právny rámec elektronickej komunikácie advokáta so súdmi upravuje § 82l zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sú advokáti (právnické osoby od 1. júla 2017 a fyzické osoby od 1. júla 2018) povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronickú schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom.

19. Vo veci sťažovateľa nebolo sporné, že (i) dovolanie bolo odoslané z elektronickej schránky advokátky, na prácu s ktorou bola splnomocnená jej koncipientka prostredníctvom portálu slovensko.sk, a (ii) koncipientka elektronickú správu a dovolanie podpísala svojím kvalifikovaným elektronickým podpisom, čo jej portál slovensko.sk umožnil. Právnym základom jej úkonov

bol § 13 ods. 4 písm. g) bod 1 zákona o e-governmente, ktorý umožňuje majiteľovi elektronickej schránky udeliť splnomocnenie (dať sa zastupovať) pri prístupe a disponovaní s elektronickou schránkou. Tieto pojmy zákon o e-governmente bližšie nedefinuje, a preto ich obsah treba ustáliť výkladom. Pojem prístup do elektronickej schránky možno vyložiť len tak, že oprávnená osoba môže vstúpiť do elektronickej schránky inej osoby a môže vidieť jej obsah. Široký pojem disponovanie možno vyložiť s ohľadom na to, aké dispozičné úkony v elektronickej schránke môže robiť jej majiteľ a aké úkony takto splnomocnenej osobe systém umožní vykonať. Koncipientke advokátky sťažovateľa systém umožnil nielen vstup do elektronickej schránky

a napísanie sprievodnej správy, ale dokonca aj jej podpísanie jej elektronickým podpisom

a priloženie a podpísanie jej elektronickým podpisom textového súboru dovolania.

Celý tento proces bol završený tým, že systém jej umožnil odoslanie správy s prílohami súdu.

20. Nebyť splnomocnenia advokátkou podľa § 13 ods. 4 písm. g) bodu 1 zákona o e-governmente koncipientka by tieto úkony technicky ani nemohla vykonať, keďže ústredný portál verejnej správy by

jej to neumožnil. Preto nemožno rozumne pochybovať o tom, že advokátka sťažovateľa týmto splnomocnením koncipientky prejavila vôľu na to, aby koncipientka vykonávala akékoľvek úkony súvisiace s jej právne záväznou komunikáciou prostredníctvom elektronickej schránky.

Z toho možno dospieť k jedinému záveru, že udelenie oprávnenia advokátkou na prístup a disponovanie s elektronicou schránkou je jej právnym úkonom, ktorým vedome a cielene splnomocnila svoju koncipientku na tieto úkony. Advokátka tým jasne prejavila vôľu dať sa pri komunikácii z elektronickej schránky zastúpiť svojou koncipientkou. Takéto splnomocnenie je v súlade s § 16 ods. 2 zákona o advokácii, podľa ktorého advokátsky koncipient alebo iný zamestnanec advokáta môže advokáta zastúpiť pri jednotlivých úkonoch.

Advokátka tak splnomocnila koncipientku vykonávať za ňu právne úkony v elektronickej podobe.

22. Čo sa týka relevancie elektronických podaní, elektronické podanie má rovnaké účinky ako podanie v listinnej podobe (podľa § 28 ods. 1 zákona o e-governmente), pokiaľ bolo autorizované podľa § 23 ods. 1 zákona o e-governmente (§ 25 ods. 1 zákona o e-governmente). Možno teda povedať, že pokiaľ bolo elektronické podanie realizované osobou, ktorá bola

na podanie a podpísanie tohto podania splnomocnená oprávnením na prístup a disponovanie podľa § 13 ods. 4 písm. g) bodu 1 zákona o e-governmente, ide o riadne realizované elektronické podanie.

Oprávnenie podľa § 13 ods. 4 písm. g) zákona o e-governmente je tak splnomocnením na prístup a dispozíciu s elektronicou schránkou, ktoré zahŕňa aj právo zástupcu na prijímanie, podpisovanie, odosielanie správ, príp. na iné úkony, ktoré spadajú do pojmu disponovať s elektronicou schránkou. V opačnom prípade by nemalo oprávnenie podľa § 13 ods. 4 žiadny praktický význam.

23. Ak aj existencia tohto osobitného splnomocnenia nebola preukázaná a súdu nestačila samotná skutočnosť, že advokátska koncipientka reálne a technicky mohla tieto úkony z elektronickej schránky, ktorej majiteľkou je advokátka, vykonať, mohol si súd toto splnomocnenie dodatočne vyžiadať. Súdy nedostatok preukázania splnomocnenia odstraňujú prostredníctvom výzvy na jeho doloženie, pretože nedostatok zastúpenia sa považuje za nedostatok podmienky konania

(najvyšší súd, sp. zn. 1Cdo/152/2010). Tento záver treba vziať do úvahy aj na doplnenie substitučného splnomocnenia pre advokátsku koncipientku. Súdy nemôžu nedostatky určitých procesných úkonov a nedostatok procesných podmienok nezvratne sankcionovať (II. ÚS 350/2021).

24. Preto splnomocnenie udelené advokátskej koncipientke elektronicou prostredníctvom funkcie portálu slovensko.sk na účely vstupu a disponovania s elektronicou schránkou advokátky pokrýva aj úkon podpísania elektronickej správy kvalifikovaným elektronickým podpisom, podpísania dovolania kvalifikovaným elektronickým podpisom a úkon ich odoslania súdu.

25. V podstate ide o splnomocnenie rovnakého druhu, ako keď advokát splnomocní svojho koncipienta či iného administratívneho zamestnanca na čisto administratívne úkony ako preberanie a otváranie poštových zásielok či ukladanie listinných podaní advokáta do poštových obálok.

Keďže ide o úkony skôr administratívno-technické, ide o prirodzený organizačný postup advokáta na výkon advokácie v elektronickej dobe. Výklad najvyššieho súdu je však popretím toho,

že elektronická doba sa má spájať s uľahčením komunikačných procesov. Ide o výklad, ktorý formalistickou redukciou popiera nielen dobu, no predovšetkým skutočnú vôľu a so zákonom súladnú vôľu sťažovateľa dať sa pri podaní dovolania zastúpiť advokátom a skutočnú vôľu advokáta v mene sťažovateľa podať dovolanie, ktoré na základe jeho splnomocnenia podpíše

a elektronicou odošle jeho koncipientka.

35. Hoci splnomocnenie na podanie odvolania nebolo dané inému advokátovi, advokátskemu koncipientovi právneho zástupcu ani odbornému zamestnancovi právneho zástupcu, nakoľko podľa jeho vyjadrenia uvedeného v dovolaní - medzi fyzickou osobou - R. a právnym zástupcom žalobcu nebol v čase podania predmetného odvolania uzavretý pracovný pomer, tak nemožno konštatovať, že išlo o osobu neoprávnenú na podanie odvolania

za právneho zástupcu žalobcu, keďže charakter udelenej plnej moci súvisí výlučne s podmienkami podania predmetného úkonu elektronicou prostriedkami.

Pokiaľ teda odvolací súd po zistení, že odvolanie podal a podpísal iný subjekt než právny zástupca žalobcu, avšak z elektronickej schránky právneho zástupcu, mal takúto situáciu vyhodnotiť v súlade s účelom zákona o e-governmente tak, ako to vyplýva z vyššie uvedeného nálezu ústavného súdu.

Splnomocnená osoba bola tento procesný úkon oprávnená vykonať v jeho mene a na jeho účet tak, ako to citovaná právna úprava predpokladá.

36. Dovolací súd tak dospel k záveru, že odvolací súd zaťažil konanie vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ CSP, čím v dôsledku svojho nesprávneho procesného postupu znemožnil žalovanému v realizácii jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

V dôsledku uvedeného je podané dovolanie procesne prípustné a zároveň aj dôvodné. Vzhľadom na to najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 CSP).

37. Podľa ustanovenia § 453 ods. 3 CSP o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd.

38. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.